

Ønske om at komme bort fra den noget uhyggelige Form, Foredragsvirksomheden har antaget her i Landet, er det, jeg har forsøgt at samle en Kreds af mine nærmere eller fjernere Bekendte til at slutte sig sammen for at føre denne Sag frem. Der blev i Efteraaret dannet en Kreds af Mænd, der ere snævrere eller fjernere knyttede til Universitetet. Jeg skal nævne enkelte Navne: Professor Warming, Professor Wimmer, Professor J. L. Heiberg, Professorerne Ussing, Kristoffer Nyrop, Otto Jespersen, Overkirurg, Dr. med. Tschering, Overbibliotekar ved Universitetet Birket-Smith og en hel Række andre. Vi bleve enige om at træde sammen som en lille Komite for at føre dette Oplysningsforetagende frem her i Landet, naar vi havde skaffet Betingelserne for ikke at gøre Fiasko til Veje, og det foreløbige Organisationsarbejde blev lagt i Hænderne paa det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Trier) og mig. Naar jeg nu skulde omtale de Bestræbelser, som ere gjorte her i Landet, maa jeg gøre det i Tilslutning til de Erklæringer, som her ere blevne fremsatte gennem den højtærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Først maa jeg da sige, at ogsaa jeg beklager, som det ærede Medlem for Holbæk (Fogtmann), at denne Sag er bleven forsumpet saaledes, som den er. Ansøgningen kom til den højtærede Minister ved Samlingens Begyndelse, men først den 15de Februar kom den til Finansudvalget, paa et Tidspunkt, hvor der ikke var Lejlighed til eller Mulighed for at give nærmere Oplysninger om, hvorledes Sagen forholdt sig, og det er vel nærmest Grunden til, at Finansudvalget ikke har taget Stilling til denne Sag i Aar. Men dernæst maa jeg unægtelig undre mig over, at den højtærede Minister nu har oprettet et ganske nyt Tilsynsraad eller rettere en Mand, som skal give Raad i, hvad der vedrører Højskoleoplysningsforholdene her i Landet, og at den højtærede Minister, der staar over for en Kreds af forhenværende Universitetskolleger, har fundet sig forpligtet eller berettiget til at søge deres Gerning bedømt ved at skaffe anbefalinger eller Forkastelser fra den Side, hvor Ministeren har skaffet dem, og ikke mindst undrer det mig, eftersom hele denne Bevægelse ikke har det mindste med Højskolebevægelsen at gøre, men snarere kommer til at støtte den, og intet har at gøre med at modarbejde den. Den omtalte Forenings Bestræbelse gaar jo ud paa at erstatte de eksisterende Foredragsforeninger og den Foredrags-

virksomhed, som finder Sted rundt om i Landet, dels gennem private Foreninger, dels gennem Højskolerne. I det Øjeblik, Kærlighed til Kundskab udbredes, vil det netop indirekte komme Højskolerne til gode, idet flere og flere ville sende deres Sønner og Døtre til disse, men Bevægelsen har intet med Højskolerne at gøre, af den selvfølgelige Grund, at Højskolerne maa forlange, at deres Elever forlade deres Hjem for at opholde sig et halvt Aar paa Højskole, medens hele denne Bevægelse er grundet paa et helt andet Princip, nemlig det at bringe Oplysning til dem, der ikke kunne forlade deres Hjem. Disse to Bevægelser supplere altsaa hinanden, og den ny Bevægelse konkurrerer aldeles ikke med Højskolerne; skulde den konkurrere med nogen, saa skulde det være en Konkurrence med de eksisterende Foredragsforeninger. Det vilde derfor have været rimeligere, om den højtærede Minister havde skrevet til Foredragsforeningerne, men hvordan den højtærede Minister er kommen paa den Ide at opkaste den tilsynshavende for Højskolerne og ikke blot ham, men ogsaa Formanden for den private Forening for Højskoler og Landbrugsskoler til Dommere i en Sag, som de slet ikke kende, det kan jeg ikke forstaa. Den Skrivelse, som følger med som Bilag 2, er jo bleven gennemgaaet af det ærede Medlem for Holbæk, men jeg maa dog optage den endnu en Gang til fornyet Undersøgelse. Hr. Povlsen karakteriserer Universitets-Udvidelses-Bevægelsen som værende Forelæsningsrækker af 6—12 Foredrag, samt mundtlige og skriftlige Øvelser, der ofte afsluttes med Eksamener, hvor Eksaminanderne modtage Certifikater, Præmier og lignende. Det skal være en Skildring af U. Ext.-Bevægelsen, altsaa det er en Bevægelse, ved hvilken man eksaminerer og giver Præmier, Eksamensvidnesbyrd og lignende. Dette vidner jo om en fuldstændig Mangel paa Kendskab til hele Bevægelsen. Der er jo aldrig noget Menneske her i Landet, der har tænkt paa at holde Foredrag, hvorved der uddeltes Præmier, Certifikater og lignende. Hvis der kom en Tysker eller Engländer hertil og spurgte, hvad de Massmannske Søndagsskoler vare for noget, og man saa vilde svare, det er en Institution, hvor Kongen kommer til Stede en Gang om Aaret, og hvor der saa uddeles nogle Præmier, saa vilde han give akkurat lige saa god Besked med Hensyn til, hvad de Massmannske Søndagsskoler ere, som den Skildring, Hr. Povlsen giver af U. Ext.-Bevægelsen. Sagen er den, at her i Lan-